

คำว่า “กรุงเทพมหานคร” และ “จังหวัดอื่น”
ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๕/๑

นายสกุลยุช หอพิบูลสุข*

ด้วยผู้เขียนประสบปัญหาในการตีความคำว่า “กรุงเทพมหานคร” และ “จังหวัดอื่น” ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๕/๑ ที่แก้ไขใหม่ จึงขอแบ่งปันปัญหาและความเห็นกับท่านผู้อ่าน ดังนี้

สมมติว่า นาย ก อายุ ๔๐ ปี ได้ขับรถพาเด็กชาย ข บุตรชายอายุ ๑๒ ปี จากจังหวัดเชียงรายไปเที่ยว กรุงเทพมหานคร นาย ก ได้นำยาเสพติดให้โทษจำนวนมากซุกซ่อนไปในรถยนต์ เมื่อรถยนต์เดินทางถึงจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เจ้าหน้าที่จากกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด เรียกให้รถยนต์ของนาย ก หยุดและขอทำการตรวจค้น ผลการตรวจค้นพบยาเสพติดจำนวนมาก จึงได้จับกุมนาย ก และเด็กชาย ข พร้อมยาเสพติดของกลางส่งพนักงานสอบสวนกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด พนักงานสอบสวนแจ้งข้อกล่าวหานาย ก และเด็กชาย ข ว่าร่วมกันมียาเสพติดให้โทษไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบมีความเห็นควรคำสั่งฟ้องนาย ก ฐานมียาเสพติดให้โทษไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย และเห็นควรสั่งไม่ฟ้องเด็กชาย ข ฐานร่วมกันมียาเสพติดให้โทษไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย คดีของนาย ก พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการที่กรุงเทพมหานคร เพื่อฟ้องต่อศาลที่กรุงเทพมหานคร อันเป็นท้องที่ที่ทำการสอบสวน ส่วนคดีของเด็กชาย ข ส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการคดีเยาวชนและครอบครัวจังหวัดเชียงราย อันเป็นถิ่นที่อยู่ปกติของเด็กชาย ก

พนักงานอัยการคดีเยาวชนและครอบครัวจังหวัดเชียงราย มีคำสั่งไม่ฟ้องเด็กชาย ข ฐานร่วมกันมียาเสพติดให้โทษไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย คดีมีประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไปคือ บุคคลใดมีอำนาจเห็นชอบกับคำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการคดีเยาวชนและครอบครัวจังหวัดเชียงราย ระหว่าง (๑) ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ, รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ และผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (๒) ผู้บัญชาการหรือรองผู้บัญชาการ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๕/๑ บัญญัติว่า

สำหรับการสอบสวนซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของเจ้าพนักงานตำรวจในกรณีที่มีคำสั่งไม่ฟ้องและคำสั่งนั้นไม่ใช่คำสั่งของอัยการสูงสุด ถ้าในกรุงเทพมหานครให้รับส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมกับคำสั่งเสนอผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ถ้าในจังหวัดอื่นให้รับส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมกับคำสั่งเสนอผู้บัญชาการหรือรองผู้บัญชาการ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ

* อัยการจังหวัดคดีเยาวชนและครอบครัวจังหวัดพะเยา

บทบัญญัติในมาตรานี้ ให้นำมาบังคับในการที่พนักงานอัยการจะอุทธรณ์ ฎีกา หรือถอนฟ้องถอนอุทธรณ์ และถอนฎีกาโดยอนุโลม

คดีตามตัวอย่าง หากเหตุเกิดที่จังหวัดเชียงราย นาย ก และเด็กชาย ข ถูกจับรวมทั้งมีภูมิลำเนาอยู่ที่จังหวัดเชียงราย พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบคือ พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเชียงราย แม้ว่าจะมีการแยกนาย ก ไปฟ้องคดียังศาลจังหวัดเชียงราย และเด็กชาย ข ไปฟ้องยังศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดเชียงราย เมื่อศาลตัดสินแล้ว หากพนักงานอัยการไม่อุทธรณ์ คดีย่อมเป็นอำนาจของผู้บังคับการตำรวจภูธรภาค ๕ หรือรองผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๕ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ ในทางกลับกัน หากเหตุเกิดที่กรุงเทพมหานคร นาย ก และเด็กชาย ข ถูกจับและมีภูมิลำเนาอยู่ที่กรุงเทพมหานคร ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ย่อมเป็นผู้มีอำนาจเห็นชอบคำสั่งไม่อุทธรณ์ของพนักงานอัยการ

แต่คดีตามปัญหามีลักษณะพิเศษ กล่าวคือ ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ ให้กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด “มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายอื่นอันเป็นความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับความผิดทางอาญาที่วราขอาณาจักร” เมื่อมีการสั่งไม่ฟ้องเด็กชาย ข แล้ว พนักงานอัยการคดีเยาวชนและครอบครัวจังหวัดเชียงรายส่งสำนวนไปยังกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด เพื่อเสนอผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ปรากฏว่า ผู้บัญชาการกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด เป็นผู้เห็นชอบกับคำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการ อ้างว่าเป็นกรณีจังหวัดอื่น และผู้บัญชาการกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติดเป็นผู้บังคับบัญชาของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ

ผู้เขียนไม่เห็นด้วยกับกรณีผู้บัญชาการกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติดเห็นชอบคำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการคดีเยาวชนและครอบครัวจังหวัดเชียงราย ด้วยเห็นว่า คดีดังกล่าวเกิดที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แต่ทำการสอบสวนที่กรุงเทพมหานคร อันเป็นที่ตั้งของกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด เมื่อสอบสวนเสร็จ กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติดส่งสำนวนนาย ก ไปยังพนักงานอัยการที่กรุงเทพมหานคร เพื่อฟ้องต่อศาลที่กรุงเทพมหานคร แต่ต้องแยกดำเนินคดีกับเด็กชาย ข ที่ศาลคดีเยาวชนและครอบครัวจังหวัดเชียงราย เพราะพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.๒๕๕๓ มาตรา ๙๕ ให้ฟ้องเด็กที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดในท้องที่ที่เด็กมีถิ่นที่อยู่ปกติ คือ จังหวัดเชียงราย ดังนั้น เมื่อมีคำสั่งไม่ฟ้องเด็กชาย ก สมควรเป็นอำนาจผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติที่จะเห็นชอบกับคำสั่งของพนักงานอัยการ เพราะท้องที่ที่สอบสวนคดีนี้คือที่กรุงเทพมหานคร และสิ่งที่น่าสับสนต่อไปคือ คดีในส่วนของนาย ก หากศาลที่กรุงเทพมหานครมีคำพิพากษาลงโทษนาย ก และพนักงานอัยการที่กรุงเทพมหานครมีคำสั่งไม่อุทธรณ์ กรณีนี้จะ

ถือเป็นอำนาจของผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือไม่ เพราะเป็นกรณีกรุงเทพมหานคร หากเป็นเช่นนั้น คดีของนาย ก และเด็กชาย ข ซึ่งเป็นการกระทำครั้งเดียวกัน จะมีผู้เห็นชอบคำสั่งของพนักงานอัยการสองคนต่างกัน

เพื่อป้องกันความสับสนดังกล่าว สมควรอย่างยิ่งที่จะต้องมาหาความชัดเจนว่า คำว่า “กรุงเทพมหานคร” และ “จังหวัดอื่น” ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๕/๑ หมายถึง ท้องที่ที่ตั้งของสำนักงานอัยการ หรือท้องที่ที่ความผิดเกิด หรือท้องที่ที่สอบสวน หรือท้องที่ผู้กระทำผิดมีภูมิลำเนา
